

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szőchényi-utca SIMON-ház Kúnz József ur
kereskedésével szemben.

Hírdetmények,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmintelen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
Félévre . . . . . 5 ft — kr.
Negyedévre . . . . . 2 ft 50 kr.
Egy hóra . . . . . 1 ft — kr.

Hírdetési díj:

Ötásbós petitor egyszerű beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlár 4 hasábos petitorért 20 kr.

Hírdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd, Február 17.

34. szám.

A bot két vége.

(T.) Magam is kezdem belátni, hogy
borzasztó ez a mi helyzetünk! Hogy pusztulunk
veszünk, mint oldott kéve széthull
nemzetünk! Hogy tönkre tesz bennünket
ez az átkos kormány! Pénzügyileg
már tönkre tett régen! Hitelünk kimerítve,
veszve, a tönk szélére sodorva áll
hazánk! És a nagy inségben nyomorban
fogy a nép! Félét elveszi tőlünk Ame-
rika, félét a kormány gazdálkodása, fal-
vak, városok egymásután pusztulnak, még
egy pár ilyen évtized és fölajgathatjuk
sírhóból negyedik Bélát, hogy jöjjön új
hont alkotni, mert a régi, az ezer éves a
közösügyes kormány pusztítása után nincs
többé! És hogy a pusztulás képe teljes
legyen, még csak azt az újabb világsi
fegyverletét kell bevárunk, melyre
most Baross, az osztrákokkal paktálva
előkészíti a tisztelt házat! . . .

Remélem, meg van elégedve a tisztelt
olvasó Jeremiás próféta kreserveinek
ezen átmagyarosított kiadásával, habár
szokásmondás a mai világban, hogy: „A
rég próféták már kihaltak, a legújabbak
pedig még nem szillettek meg.“ De hogy
az emberiség ezen mai feltörekvését ami
ellenzéki parlamentünk és sajtóunk fény-
esen megegyeztet, a felett többé kétsége
senki fiának nem lehet. Ime szóról-szóra
teljesülve az 1867. óta hangoztatott jö-
vendőlés is ma már nem irigylem az esztét
annak az embernek, ki a mi ellenzéki
prófétái ihletének nem hisz.

Gyönyörűség olvasni a „nemzeti
bumbum“ párt hatalmas organumának a
látókai „Pesti Napló“-nak ama kétség-
kívül csodás orakulum szerűségét, hogy
ime: Tisza Kálmán elment, de Szapáry
Gyula itt van! Ennél meglepőbb felfe-
deztést úgy hirtelenében még csak kívá-
ni se lehet, a felfedezés logikai kifolyása
pedig az, hogy miután a kormány élén
ma már nem Tisza Kálmán, hanem Szapáry
Gyula áll, tehát Szapáry Gyulát
kell ütni! Nagy „kverausz!“ — kiáltá-
ná rá szegény boldogult Bernáth Gázi.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A kard.

(Murz F. könyve.)

A magyar sportirodalom igen szegény.
A mit mégis irnak nálunk sportról, azt leg-
nagyobb részt a lóportról és a vadászatról
írják. A ló- és vadászportnak virágzó közlö-
nyeik is vannak: a „Vadász- és Versenylap“
s a „Vadászlap.“ Az embersportról, az athle-
tika számos válfajairól, arról ritkábban ol-
vunk valamit és ha itt találkozunk is egy
egy tárczával vagy cikkel, mely valami test-
gyakorlatról megemlékezik, az rendszeren inkább
csevegésként történik: az athletika csak a
keretet szolgáltatja, de nem a tartalmat. —
Athletikai sportcikkeket vívásról, korcsolyázás-
ról, evezésről, labdázásról vajmi ritkán ol-
vunk. Effele sportlapunk is van ugyan: a
„Herkules.“ de a szerkesztők minden igyeke-
zete dacára sem tud úgy elterjedni, — mint
megérdemelné az ügy, melyet képvisel és maga
az ujság, mely az ügyet jól képviseli. — Így
történik, hogy a lap tulajdonosai: Porzsoit
Kálmán és Jenő folytonos anyagi áldozatok-
kal tartják feun az egyetlen szaklapot, mely
Magyarországon az embersporttal foglalkozik.
Ők kétségtelenül elismerést érdemelnek ál-
dozatosságukért és ügybuzgóságukért; míg
viszont lehetetlen egészséges állapotnak tar-
tanunk, hogy ilyen nagyfontosságú, mondhat-
nám tulzás nélkül: országos fontosságú ügy
népszerűsítésére és fejlesztésére törekvő egyet-
len egy ujság nem tud olyan olvasóközönséget

Elő csak onnan a sutból te Tisza
kori, párhónapra nyugalomba helyezett
hazafias rágalmazás, amelynek kedves
zenéjénél a bánatában megvetkőzött mér-
sékelt elleuzéki maradvány „nemzeti
bumbum“ pártát álmódta magát. Hogy
volt hogy!

Hogy is mondta csak a kabai asz-
szony? Hátha . . . . . elülről kezdenők?
Stimmelni kell azt a hegedűt, éppen úgy
ellehet azon huzni „a régi dalt a régi
gyűlölségről,“ mint ahogy Tisza alatt
elhúzták. Baross lévén pedig a napi ren-
den, a „nemzeti bumbum párt“ hatalmas
organumának legújabbán átdolgozott régi
dalából ide iktatunk egy pár ódát:

„Igy ment fel (Baross) Bécsbe, azon
instrukcióival, hogy engednie kell. A
Reichseinhait a Szapáry kormány által
elfogadtatott a kereskedelmi és közleke-
dési politika alapjául. Ezt bevégzett tény-
nek tekintjük.“

„A szabadelvűpárt multkor is, ma is
demonstrálta magatartásával a képviselő-
házban, hogy Magyarország jogainak és
érdekeinek megvédésére nem alkalmas,
mert Baross multkori és mai beszéde alatt
kítűnt, hogy a többségnek egy része
hasznavehetlen, mert passzív, másik része
pedig ártalmas, mert osztrák érzelmű.“

Ez tehát magyarán meglenne mond-
va. Es ha a botnak két vége nem volna
s ki nem lehetne venni ama hetvenkedő
gyámoltalan kézből, hogy az illető hátán
végig nyújtson vele az ember a nyaka-
csigájától a sarkáig, még azt hinné a
világ, hogy nekiük fáj az ha a „nemzeti
bumbum“ magát veri. Válaszunk tehát
a következő:

Az ellenünk folyton emelgetett ama
botnak vége, még pedig mind két vége,
hogy: „A kormány átkos és tékozló gaz-
dálkodása Magyarország pénzügyeit a
tönk szélére juttatta“ a mi kezünkben,
és a pénzügyi kimutatásnak 32 millió
740 ezer 567 forint fölöslegével nyujtunk
végig az ellenzéki verekedők hátán. Mert
ez volt ellenünk a legerősebb vád, lévén

szerezni, mely azután lehetővé tenné a lap
fejlesztését. Eszem ágában sincs az irodalom
pangásáról szokásos jajgató khorushoz csatla-
kozni. Tudom jól, hogy indokolatlan volna
oly valaminek a pangásáról panaszkodni, —
a mely nem is virágzott soha. — A magyar
sportirodalom egyre kúzd a meg s zület és
kínjaival és kívánatos csak az volna, hogy
ez a születés könnyebben meune; de sajnála-
tos, hogy vajmi nehezen megy. Sportiroink
alig vannak, úgy hogy a magyar sportköny-
veket ujjainkon elszámálhatjuk. Pedig annak
sejtelmé kezd már átmenni a közvéleménybe,
hogy az a sport (megjegyzem minden félre-
értés elkerülése végett, hogy mindig csak az
ember-sportról beszéljek), mégsem olyan ha-
szontalan valami, milyennek sokáig gondolták,
hanem fontos és hasznos volta következtében
hivatva van jelentékeny szerepet játszani ama
tényezők között, melyek befolyást gyakorol-
nak a jövő nemzedékek izmosodására. — A
sportirodalom fölkarolása és támogatása nem
utolsó módja a sport fejlesztésének Magyar-
országon. Mert míg a sportirodalom kellő
anyagi erővel nem bír, addig nem is lehet
számítani arra, hogy szaporodjon azok száma,
kik behatóan foglalkoznak a sport-kérdések-
kel. Már pedig tég látókörü szakértő emberek
nélkül azt sem remélhetjük, hogy a testgya-
korló sport elterjedjen s gyökeret verjen
hazánkban.

Ilyen sport és sportirodalmi viszonyok
között elismeréssel üdvözöljük annak bátorsá-
gát, ki magyar sportkönyvet ad ki. Ezt ér-
demli meg Murz F. cs. és kir. százados
„Vitor“, kard- és párbajvívás“
ezüzmű derék munkájáért, melyet Laky I.
cs. és kir. hadnagy magyar fordításában adott
ki Debreczenben. A könyv 188 oldalra terjed
és a szerző által fényképezett 21 magyar-
kép van benne. Ára 2 forint. Murz munkája

mindennek mozgató ereje a pénz, a mi
pénzügyeink ma, az európai száraz földön
első helyen állnak.

A botnak az a másik vége, hogy
az állam lakossága pusztulásnak indult s
a nyomor által Amerikába kergettetik,
ugyancsak arra való hogy végig nyujt-
sunk vele ellenfelünk hátán, ki lévén
mutatva, hogy az állam lakossága, a ki-
rándulás dacára, az utolsó évtized alatt
két millióval szaporodott. Történelmileg
pedig ez szokott a leghitelesebb adat len-
ni arra nézve, hogy egy állam a pusztul-
ulás avagy a gyarapodás útján van-e?

A botnak ennél több vége nincs. A
gyarapodás pénzügyileg és a gyarapodás
népesedéssel. Sőt ha figyelembe vesszük
hogy a kivándorlók nagy része vissza-
szokott tért, a tétel még kedvezőbb.
De nem is a nyomor viszi ki őket ha-
nem a nyereségvágy és az olykor bebizo-
nyult siker.

Hát csak hadd lett légyen Baross
is azzal az utasítással küldve Bécsbe
hogy engedjen, hadd legyen a szabad-
elvű párt egyik része tedd ide, tedd oda
a másik része pedig haza áruoló, csak
folyton is haladjunk, mint eddig halad-
tunk, akkor bizonyosan nem fog a nem-
zet eszébe jutni hogy a „bumbum“ pár-
tot emelje maga fölé.

Képviselő választás. A kisúca-ujhely-vár-
nai választó kerületben Udránszky Péter, a
szabadelvű párt jelöltje egyhangúlag
országgyűlési képviselővé választottat.

A szélbal bajai. A „Pesti Hirlap“ a kö-
vetkezőket írja a szélbalról: A szélsőbaloldalon
ismét nagy belső viharok dúlnak, egé-
szben hasonlóak a 25. s. alkalmával kitért vi-
harokhoz, amelyek a mérsékelt ellenzéki-
való szövetségre, majd az ismeretes obstruk-
ciós napokra, azután Ugron Gábor és nézet-
társai tiltakozására, majd kiválására vezették.
Ezuttal a consularis biráskodásról szóló tör-
vényjavaslat idezte elő a belső ellentétek
kitérését. A javaslatot a képviselőház már
kedden kezd tárgyalni, azonban az orthodox
szélsőbal még most is tusakodik magával,

hogy mit tegyen ellene? Polónyi Géza és
társai, ettől remélve a „párhatalom“ vissza-
szerzését, a legelkeseredettebb támadást ja-
valják Szilágyi Dezső és a törvényjavaslat
ellen. Ok, — ha obstructióba mennek —
ismét számíthatnak — s hir szerint nem alap-
nélkül — a mérsékelt ellenzék támogatására,
sőt Apponyi inognitó közreműködésére is.
Ellenben a szélsőbalnak másik fele, élén
Eötvös Károlyval, a consularis biráskodás
rendezésében veszedelmes alkotmánysértést
nem lát s nem is hajlandó a régi kínos vitat-
kozási modornak és Polónyi hegemoniájának
helyt adni a pártban. Jóslgatják is sokan,
hogy ebből „második kiköltözés“ lehet. —
Meg kell különböztetni, hogy a mérsékelt
ellenzék Polónyiékat bíztartják és nem
Eötvösöket. Mire jut ki eddig Irányi pártja,
azt nem tudhatjuk; de azt már is látjuk, hogy
a régi nóta kezdődik előlül. Polónyiék a ma-
guk dühöngésével terrorizálják az objectiv
embereket a pártban s a megindult actionál
a vajudó orthodox párt ismét szül egy —
egeret“.

Debreczen, febr. 17.

Ellenzéki laptársaink a „Debreczen“ és
„Debreczeni Hirlap“ is hosszasan foglalkoz-
nak tegnapi számaikban Kőrösi Sándor beszé-
mól beszédével, melynek hatása alól nem
tudván szabadulni, komoly bírálat helyett, a
mi talán nem áll rendelkezésükre, teületes
megjegyzésekkel elégitik ki olvasóikat.

A „Debreczen“ nem tudja megérteni,
hogy mi az a „központosító állami közigaz-
gatás.“ No ez még nem nagy baj. A „Deb-
reczeni Hirlap“ már azt hiszi, hogy érti s
meg is magyarázza olvasóinak, hogy az semmi
egyéb mint a „Bach korszakbeli
centralizáció.“ Ezt akarja a kor-
mány behozni Magyarországon.

S minthogy minden furcaságnak akad
hívója, lehet, hogy a „D H.“ olvasói közt
akad olyan jámbor lélek, a ki még azt is
elhiszi, hogy Kőrösi csakugyan ennek a cen-
tralisatiónak az érdekében emelt szót. Hát
ennek a megegyezésre egyszerűen ide igtat-
juk a Kőrösi által mondottakat szóról-szóra:

„Némelyek, minden hatalmat a központi
kormány kezébe akarnának adni, s társadalom
részére csak az adófizetési és védelmi kötele-
zettség teljesítését akarnák meghagyni.“

kardvívást vagy viszont és nem kell-e a két
fegyvernek erősen eltérő sajátosságainál fova-
erősen“ önállóan, különtárgyalni és tanítani
úgy a kardvívást, mint a fleuret-vívást, csak
azt jegyzem meg, hogy Magyarországon, a
kardvívás hazájában, a hova külföldről is
jönnek amatőrök és vívómesterek a kard-
vívás tanulmányozására végett, inkább volna
helyes sorrend a kardvívással kezdem a ví-
vásról szóló könyvet, arra helyezni a suly-
pontot, annak szentelni a nagyobb tért.

De ennek dacára is, a vívók, kezdők és
haladók, hasznossal forgathatják a Murz könyvet
és — ismételjük, — nem tagadjuk meg elis-
merésünket a szerzőtől, a miért megajándé-
kozta a magyar sportirodalomtal egy új vívó-
könyvvel. Igen gyakorlati utmutatásokat ta-
lálunk a „Párbajvívásról“ szől fejezetben, mely
a munka utolsó részét képezi. Ennek a rész-
nek figyelmes átolvasásából azonnal kitűnik,
hogy minő nagy a különbség ama vivás kö-
zött, mikor a vívóteremben teljes fegyverzet-
ben mérkőzünk és a között, a mikor komolyan
csapunk össze, életünket védve és az ellen-
félre törve. Bizony nagy a különbség. De hát
teljesen ezt sem tanulhatjuk meg könyvből;
csak vérkeresztséggel tehetjük föl koronáját
vívó ügyességünknek. Murz egész rendszere,
melylyel az alapismereteket, (kard leírása,
kardfogás, kiállítás, testtartás, hátralépés, elő-
relépés), a támadásokat, kivédéseket, cseleket
tárgyalja, a gyakorlati vívóra mutatnak. Ter-
mészetesen sok mindenétlét találunk az ő
könyvében is, mi csak a vívóteremben pará-
dézása, de ezt rossz néven nem vehetjük. Ez
hozzátartozik a vivás tanításához. Ez a di-
szes kardfogtatásnak, a mi nem szükséges
ugyan, de meg adja a noblesset a nyers erő
alkalmazásának. Lassanként ez elkopik, fele-
désbe merül, kimegy a divatból; hiszen ma
már csodálkozunk az olyan gentlemanek,

*) „Vitor“, kard- és párbajvívás.“ Irta Murz F.
cs. és kir. százados a 39. gyalogezredben. Fordította Laky
I. cs. és kir. hadnagy a 39. gyalogezredben. Fénykép-
súlyvétel után a szerző által rajzolt 21 ábrával. Debre-
czen. A szerző tulajdona. Ára 2 ft.

Talán nem is kell mondanom, hogy ily közgazdasági javaslatot szavammal nem támogatnék, mert ez absolutizmusra vezetne. A tulhajtott centralisatio — mondja egy jeles francia író a cesarismus és szocialismus felé egyengeti az utat, két szerencsétlenség, a mi a népek életében előjöhethet.

Hogy lehet ebből azt magyarázni ki, hogy a kormánypárt a Bach regiméből ismert centralisatiót akarja behozni?

Ha tehát a „Debr. Hirlap” szives lesz Körösi beszédét elolvasni, ebben megtalálja a választ.

A mi azt a mesterkedést illeti, hogy Körösi Sándor úgy mutattassék be, mint egy klikk embere, a ki égig magasztalja Tisza Kálmánt, s Szapáry Gyula gróf miniszterelnök számára nincs magasztaló szava, — ezt a mesterkedést mi nagyon jól ismerjük. A mérsékelt ellenzék, vagy nemzeti ellenzék (vagy hogy is hívják most őket, mert annyi nevük volt már, annyiszor vedlettek, hogy az ember nem is tudja az igazi nevüket, vagy igazi szinöket) régen fujja ezt a nótát: Szapáryt szembe állítva Tiszával. Csak hogy a mint nem sikerül ez odafent az országos szabadelvű pártban, nem fog az sikerülni a debreczeni szabadelvű párt kebelében sem.

Gróf Szapáry Gyula és Tisza Kálmán együtt képezik a szabadelvű párt rendithetetlen két oszlopát. Köztük semmi ellentét nincs a párt, mely tisztelével és bizalmával környezi az egyiket, ugyanazzal környezi a másikat is. Klikk csak a mérsékelt ellenzéki újságíró urak fantáziájában létezik. Megingatlan palanax a szabadelvűpárt, mely híven összretart s melyben nincsenek személyi érdekek, személyes pártüredékek.

S mikor újra elkövetkezik majd az alkotmányos küzdelem ideje, a debreczeni szabadelvű pártot együtt fogja találni s bizton hisszük, hogy megerősödvé fogja találni. És ha a „Debrezen” tisztelt szerkesztősége kíváncsi megtudni, hogy Körösi Sándor beszámolója egyszerűen bucsu-beszéd volt-e? — ebbeli kíváncsiságát kielégíthetjük s még bővebben ki fogja elégiteni a jövő képviselő választás eredménye, a mikor Körösi Sándor neve diadalmasan fog kikerülni a választási urnából mint Debreczen sz. kir. város III-ik kerületének országgyűlési képviselője.

Az 1890-diki pénzügyi év.

Az egész országban a legörvendesebb meglepetést fogja kelteni az államháztartás kezelési eredménye 1890-ben, mely esztendő 32 millió forintot felüli kezelési felesleggel záródott. Midőn annak idején beterveztette Wekerle az 1890. évi költségvetést s meggyőződését fejezte ki, hogy a félmillióval előirányzott hiány ezt az összeget meghaladni nem fogja; felkerekedett az irigy ellenzéki skepsis és budgetösszeállítás fogásokat, mesterséges számcsoportosításokat s egyéb szép dolgokat vetett a pénzügyminiszter szemére, hogy táplálja a kételyt, melyet a költségvetés realitása tekintetében nyilvánított.

kik a régi udvarias szabályok szerint tisztelgnek, mielőtt összecsapnának. Sokan azt tartják, hogy mire való az udvariasság épen a karpárbanál, mikor másutt, az élet egyéb körülményei között is, „elegánsabb” lenézni, mint megartani, az udvariasság szabályait. Bizony ez szomorú haladás.

A vivás hasznáról általános fejtegetésekbe bocsátkozni igazán fölösleges volna, különösen Magyarországon, hol a kardvivás olyan szépen kifejűdött és magas színvonalon áll. A testtartás eleganciáját, a test rugékonyságát, ügyességét, a bátorságot és a jellem elhatározottságát nagy mértékben tükrölelteti a kardforgatás. Nem szükséges, hogy valaki egyenesen párbajkeresés céljából gyakorolja a vivást. Lehet valaki igen kitűnő vívó, a nélkül, hogy krakehler volna. De ha egyszer arra kerül a sor, hogy komoly küzdelemben mérjük össze kardunkat valakivel, lehet-e férfiasabb érzést képzeln, mint a melyet annak tudata nyújt, hogy most becsületünk és életünk a kezünkben fénylő aczélpengére van bízva? Tölünk, saját testi és lelki tulajdonságainktól függ, vajjon megtudjuk-e védelmezni magunkat az ellenféllel szemben? Olyan pillanat ez, mikor önkénytelen éreznünk kell az egyén egész értékét, mert itt valóban ember áll emberrel szemben. Mennyire alatta fekszik a pisztolypárba a karpárbanál! Ott a véletlen, itt a férfú értéke az eredmény fűtényezője. De azért az igazi férfú még sem keresi a veszekedést, hogy aután akár karddal, akár pisztolyval elintézhesse a mesterségesen támasztott affairéit. Mikor azonban a társadalom és a becsület törvénye kezbe nyomják a feyvert, akkor ha diszzal megállhatja helyét, tanulságot tesz egyéni értékéről.

Szokolay Kornél.

Es ime, defecit helyett impozans. Magyarország viszonyaira épen óriási, 32,7 milliónyi felesleget mutat fel az évi zárlat! Ily eredményből joggal lehet két következtetést levonni. Először, hogy a pénzügyminiszter, a ki félmillió forint hiányt irányoz elő s hiány helyett 32 millió felesleget ért el, mindennel inkább lehet vadalni, mint azzal, hogy optimista számcsoportosítással akar ámitani.

Másodszor, hogy Wekerle pénzügyi politikája hazánkat nemcsak az idült pénzügyi betegségekből gyógyította ki, hanem egy oly nem is sejtett prosperitást utjára vezette, melyről öt év előtt álmodni sem mertünk.

Hazánk pénzügyi betegségei kincstárnokunk czéltudatos kitűnő politikájá által immár alaposan meggyógyítottaknak látszanak. — Mint valami rossz álom tűnik fel most a nem is távoli múlt, mikor Magyarország évről-évre növekvő defecitvel küzdött s az államélet legsürgősebb mindennapi szükségleteinek fedezésére rövidlejárati kölcsönöket is csak kézzizálogra volt képes felbajszolni. — A magyar állam Kerkápolyi és Ghyecz alatt képtelennek látszott a terhek viselésére, melyeket modern állammá való átalakulása rótt rá; félni kellett hogy összerokad terhei alatt s a láthatáron folyton ott lebegett az államtönk rettentő kísértete. Most már, hála Isten! mind ez le van győzve. Wekerle egy új korszakot inaurált s politikájá elűzte azt a gonosz boszorkány-nyomást, mely oly súlyosan nehezdedt ránk.

Kimutatásának egyes tételei szintén két féltel bizonyítanak: először, hogy az egyenes adók állandóan emelkednek, a mi megengedi azt a következtetést, hogy a nép adóereje reményteljes fejlődésben van, és még korán sem ért el teljesítő képességének határához; másodszor, hogy a közvetett adók reformja s a regalék megváltása igazolják a legmerészebb várakozásokat is, melyek az ország pénzügyi ujászületésére való hatásuk tekintetében hozzájuk fűzetek. Az a pénzügyi politika, mely 32,7 millió felesleget mutat, nem kritikát, de korlátlan elismerést igényel.

A pénzügyminiszternek az elért eredményhez, az országnak pedig az ilyen pénzügyminiszterhez kell szerencsét kívánni!

Napi hírek.

Tájékoztató.

Korcsolyapálya a Margit-fürdőben és a Nagyerdőn nyitva reggeltől estig.

Nagy sétánghangverseny vasárnap és ünneppapokon d. u. 4 órakor a „Margit-fürdő” nagytérképén.

Múzeum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként délelőtt 10-től 12-ig.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 2—7-ig.

Febr. 18. A kereskedő líjak felolvasó estélye.

Febr. 20. Hajdumegye közgyűlése.

Febr. 22. Kölesönös-szegélyi egyesület közgyűlése.

Febr. 22. Ipar és kereskedelmi bank közgyűlése.

Febr. 22. A deb. keresk. líjak együletének közgyűlése.

Febr. 25. Reményi Ede hangversenye.

Márcz. 1. István-malom közgyűlése.

Márcz. 1. Honvédegylet közgyűlése csizmadia szinben.

Márcz. 1. Csikótelepbe való beiratás határideje lejár a városgazdai hivatalban.

Márcz. 1. Podrázs és borbélyi segédek bíljá.

Márcz. 8. Debreczeni takarékpénztár közgyűlése.

Márcz. 22. Debreczeni helyivásut közgyűlése.

Márcz. 22. Tisztviselők egyesületének közgyűlése.

Márcz. 29. Gr. Zichy Géza fogadtatása és hangversenye a színházban.

Márcz. 30. Gr. Zichy Géza jubileuma.

Banket Körösi Sándor tiszteletére.

Fráter Imre a szabadelvű párt tisztelt és szeretett elnöke tegnap fényes ebédet adott a köztünk időző Körösi Sándor képviselőnek tiszteletére. — Az ebédet rendezte Gróf Dege n f e l d József főispán, S i m o n f y Imre kir. tanácsos, polgármester ur s a szabadelvű párt több vezértágya. Az ebéd a leglelkesebb hangulatban folyt le s a pezsgőző vidám társaság, melynek minden tagját a legszívlelyesebb összetartás fűzi egybe, csak este 7 órakor oszlott szét. A felköszöntések sorát Fráter Imre pártelnök kezdte meg, éltetve az országos szabadelvűpárt vezért gr. Szapáry Gyula miniszterelnököt és Tisza Kálmánt, kiben a szabadelvű párt a kormány elnöke mellett ma is legerősebb oszlopát tiszteli. P a k s y Imre Körösi Sándor képviselő urat köszöntötte fel, ki iránt választó kerületének bizalma, tisztelete, szeretete nemcsak rendületlen, de évről-évre nagyobb. Körösi Sándor a debreczeni szabadelvű pártért emelte poharát. A pezsgő mellett aztán sürűn követték egymást a lelkes és szellemes toasztok, melyekből kijutott a hölgyeknek is, ezek közt megemlékeznék Körösi Sándor képviselőnek kedves nejről is, kiben a közügyek fáradaimai után családi boldogságát találja.

A debreczeni ref. egyház tanácstermében febr. hó 18-dik napján d. u. 3 órakor közgyűlés tartatik. Tárgy: a parohivális körök szerinti felosztásra vonatkozó tervjavaslat folytatolagos tárgyalása.

Az ur oltárára igen szép ajándékot adott özv. F a r k a s I s t v á n n é urnó. A nagytemplombeli urasztala számára valódi arannyal himzett bársony terítéket adományozott. Az értékes asztali terítő Nagy Amália divatárusnő műhelyében készült.

— Személyi hír. Bizáki P u k y Gyula, a debreczeni királyi tábla elnöke tegnap előtt 10 órakor Ö felsége előtt általános kihallgatáson tisztegett.

— Gróf Zichy Géza-album. Említettük már hogy gróf Zichy Géza 25 éves írói és művészi jubileuma alkalmából, mely 1891. márczius 30-án lesz Debreczenben, K a r c z a g V i l m o s, a jubileum-rendezéséj jegyzője diszes albumot szerkeszt. Ez album tiz nagyegyedret ivnyi tartalmu lesz s már több írónk küldött bele rövid dolgozatot. Az albumnak több képes meléklete is lesz. Így a grófnak mostani, 25 év előtti, és egy harmadik arcképe, melyen még m i n d a k é t k e z e megvan. Továbbá lesz benne gr. Zichy Gézának egy zeneszerzeménye. Tetétlen rajza. Valószínűleg M u n k á c s y M i h á l y is fog egy rajzot küldeni. Az album ezimálpjának megrajzolását Zichy Mihály nagyhirű hazánkfiától kérte a szerkesztő. Az album fényes kiállításu amateur-kiadásban is megjelenik.

— Meghívó. A debreczeni „Muukás Dal-egylet” 1891. évi február hó 28-án szombaton a „Margit” fürdő dísztermében saját pénztári alapja javára dalestélyt rendez Kubacska István egyleti karagyz vezetője mellett, a melyre a dalegylet barátait és pártfogóit tisztelettel meghívja a z e l n ö k s é g.

— Kettős eljegyzési ünnepély volt Tóth Sándor kisujtatai házában. Faller Gyula helybeli kereskedő eljegyezte kedves leányát, Linát; — Gyula fia pedig Dörre Ilonát Riedből.

— Köszönetnyilvánítás. A debreczeni szabadelvű-pártnak 1891. febr. hó 14-én az arany „Bika” szálló dísztermében megtartott bálja alkalmával a következő urak: K. Tóth Antal 10 frt, Steinfeld Antal, Kovács Sándor főügyész, Körösi Sándor, Simonffy Imre, Simonffy Sámuel 5—5 frt, Bészler Lajos 3 frt, Dr. Tóth Mihály, Szilágyi Károly, Fráter Imre, Boczkó Sámuel, Dr. Magoss György, Márk Endre 2—2 frt, Somogyi János, Pongor Juliska, Körner Adolf, A. Nagy Gábor, Zichermann Hermann, Varga Lajos, Dr. Sárváry Gyula, Gonda István, Csath Zsigmond, Nagy Lajos, Kovács János, Horváth Tamásné, Dr. Bükk Géza 1—1 frt, Pósalaky Mihály 50 kr. felül fizetést teljesítvén, kötelességüknek ismerjük e helyen is a rendező bizottság nevében hálás köszönetünket nyilvánítani. Bárdos Géza pénztárnok, Harmath Gergely ellenőr.

— Népesedés. Debreczenben febr. 8-tól 14-ig terjedő héten született ev. ref. (176—210. anyakönyvi tétel) élve 14 fiu, 18 leány, halva 2 fiu, 1 leány, együtt 16 fiu, 19 leány — 35 (34 törvényes, 1 törvénytelen). Egybekelt 2 pár. — Rom. kath. (56—63. anyak. t.) élve 4 fiu, 4 leány — 8 (7 törvényes, 1 törvénytelen). Egybekelt 3 pár. — Ág. hitv. ev. (3. anyak. t.) élve 1 törvényes fiu. — Izr. (14—17. anyak. t.) élve 1 fiu, 2 leány — 3 (2 törvényes, 1 törvénytelen). Egybekelt 1 pár. Aut. orth. izr. (6. anyak. t.) élve 1 törvényes fiu. — Született összesen 23 fiu, 25 leány — 48 gyermek. Meghalt ezen idő alatt 12 fi, 12 nőnemű — 24 egyén. Ezek közül ev. ref. 21, r. kath. 1, g. kath. 1, izr. 1.

— Hentallerné Pauli Mariska urnó a szegedi színház primadomájának kíséretében H e n t a l l e r Lajos országgyűlési képviselő is városunkba érkezett.

— Öngyilkosság. Nagy Illés, nyiracsádi illetékosül 42 éves kocsis, ki Jánky István bérkocsinál szolgált, ma reggel az istállóban felakasztotta magát. Mire észrevették már halva volt. Tettét valószínűleg deliriumban követte el.

— Diplomás polgárok figyelmébe. A városi tanács lapunk útján értesíti a közönséget, hogy az 1890/91 évi polgári tailetmény kiváltási véghatár idejűl 1891. Márczius 5, az epreskerti faraktárból való elhordatás véghatár idejűl 1891 évi April 15-ike tűzetik ki, azon határozott kijelentéssel, hogy azon jogosultak, kik fentebbi határidőt bármi okból be nem tartanak, kiválthatási illetve elhordathatási jogoktól minden kárterítési igény formálhatása nélkül esznek.

— Népbank Bihar-Tordán. Bihar-Tordán, mely egy járásnak a központja s nem sokára telefon hálózatot is nyér a szomszédos községekkel „Bihar-Tordai vidéki népbank, mint szövetkezet” czim alatt pénzintézet alakult. Igazgatói Gyarmati István, Blau Márton, Vértési Mór ref. lelkész, Czeglédi Gábor, Fábik Lajos, dr. Bódi Zsigmond, Schwartz Ignác, Róth Bernát, Grósz Henrik és Gyarmati Aron.

— A paczi szegény családrezére legutóbb Simonffy Sámuel kir. tanácsos és Lengyel Imre urak 2—2 frtot adományoztak a IV. ker. kapitányságnál, ezzel a gyűjtés be-zárattot.

Uj hirlap. Márczius közepén egy új nagy politikai napilap indul meg a fővárosban, s z a b a d e l v ű p r o g r a m m a l. Az új lap kiadója — mint a „Pester Correspondenz” jelenti — Horváth Gyula országgyűlési képviselő, — szerkesztője valószínűleg Mikszáth Kálmán s főmunkatársa Szemere Atilla író lesz.

Egy férj, ki a nejtől megszökött. — Egy debreczeni pinczért a far-sang utolsó bájjára kíségitőnek meghívott a h. szoboszlói „Bika” vendéglőse. — A tüzes véru pinczér, ámbár nős, szerelemre lobbant a vendéglőbeli szobalány iránt, a ki ép ily gyorsan tüzet fogott s viszonzozva a nemes érzelmét, könnyen ráállott, hogy együtt Nagy-Váradon rakjanak új fészket. — A páros szökésről azonban értesült az itthon hagyott asszony s üldözve a féltékenység furiától, zónázott Nagyváradra, a hol a rendőrségtől

követelte, hogy kerítsék elő azt a hűtlen férjet azt a csabító... izét, a ki megrabolta az ő boldogságát. — A különös véletlen ép ez idő tájban a férjet is a rendőrségre vezette, neki meg a szobalány szeretővel gyült meg a baja. Milyen villámlos, menydörgős jelenet volt ez, a mint a két felé vált oldalbordák megint összejöttek. — A rendőrbiztos urnak sikerült valahogy lecsendesíteni a vihart, mire a feleség megbocsátotta férjének a gyöngye pillanatban elkövetett botlását, haza hozta Bebrecezenbe a szökött férjet.

— Hány fa van Debreczen utcáin? Az utolsó tiz év alatt történt sok új építkezéssal kívül, az utcák és terok befásítása az, a mi Debreczen város képét előnyösen megváltoztatta s a mi az ideget olyan kellemessal lepi meg. — Valóban alig van ma már nagyobb utcánk, a melyet gyorsan fejlődő fasorok ne szegélyeznének. — S i m o n f y Imre polgármester czernyi dolga között mindig szakít magának időt, hogy a fásítás ügyét személyesen vezesse és istápolja. — Különös kedvteléssel gondoskodik ő az ő kedvezet fasorairól, a melyeket illetéges érdemes kimutatást követően alkalmunk. — E kimutatást Fehértó István városi kertész állította össze, — s minthogy „érdemes reá hogy nyoma legyen” — (már t. i. a kimutatásnak), a lényeg részét ide írjuk. A mult év tavaszán 33 utcán és a piacokon 6218 nemesített akácza állott, mely számot a Varga utcán, a Pesti soron, Péterfia végén utjonnan kiültet 190 darab 6417-re szaporította. — Nemesítés alá 401 db. közönséges akác került. A nemesítés a következő kilencz fajból történt: Robinia Guindiana, R. Mostrossa, R. Monophila, R. Viscosa, R. Piramidalis, R. Mimosafolia, R. Crispanova, R. Decaisneana, és R. Semperflorens. — A nemesítettek közül azonban 84 db. kivesszt, 105 db. pedig gyöngye maradt. A városon kívüli utakon és sétányokon a mult év elején 4900 db. közönséges ültetvény állott. Ujjonnan ültettek a nagyerdői fasoron 725, a honvédbarakhoz vezető uton 316, a barak körül 251, Margit fürdő előtt 65 dbot, így a külterületi ültetvények száma 6260 dbra szaporodott, melyeknek mintegy öt %-a kivessztet vagy csenevész. A nyári szárazság főként a kisvárad utcai és dohánygyári fasoroknak sokat ártott. — A díszfa-ültetvények száma 465 darabot tesz, Ezekből igen sok kivessztet fében van. Így a Péterfia végén lévő fenyők és nyírták, a melyeket nem érdemes felújítani; az ispotályi büssnyfák és a dohánygyári kőrösek. — Az övszék ültetett fák ez időszerint 13142 dbot tesznek, míg az előző évben 11583 dbra ment a számuk. — Tavasszal csupán a kivessztettek pótlására 400 darab akácza és 250 darab díszfa keil.

— Iparosok és kereskedők összeírása. A kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy az iparstatistikai adatok gyűjtéséért a kereskedelmi- és iparkamarák, az iparhatóságok és iparrestitütetek által vezetett lajstromok, összeírások és feljegyzések alapján oly módon szervezi, hogy az iparosokat, a kereskedőket, azok segédmunkásait, a tanonczokat és gyakornokokat külön véteji fel, és pedig külön a képesítéshez, külön az engedélyhez kötött, iparágakat, ismét külön a gyárosokat és gyári munkásokat, autána a kereskedőket, és végre a többi iparágakat. Felhívja a törvényhatóságokat, hogy haladéktalanul intézkedjenek, hogy a hozzájuk küldött kimutatásokba a segédek és tanonczok, ugy a kereskedésekben alkalmazott tanonczok létszáma lehetőleg az 1890. évi létszámának megfelelőleg felvétessek. A felvételek az iparhatóságok, illetőleg a hol iparrestitütetek vannak, ezek által teljesítendők, és pedig az iparhatóság, illetve iparrestitütetek, városok és községek szerint csoportosítva. Az önálló iparosok és kereskedők létszámát a kereskedelmi és iparkamarák, a gyárosok és gyári munkásszemélyzet felvételét az iparrestitütetek fogják eszközölni. Gyárnak tekintendő oly iparvállalat, mely vagy motor segélyével dolgozik, vagy legslább 20 kézi szakmunkást foglalkoztat. — A képesítéshez kötött iparágakban alkalmazott segédek és tanonczok létszámát az iparhatóságok, illetőleg iparrestitütetek az általok vezetett lasstromok alapján veszik fel. Az engedélyhez nem kötött egyéb iparágakban alkalmazott segédek és tanonczok létszáma az iparhatóságok által vezetett lajstromok alapján mutatódnó ki. A kereskedősegédek kimutatása mellőzendő a kereskedelmi tanonczok, illetőleg gyakornokok létszáma azonban az iparhatóságok által a tanonczlajstrom alapján felveendő. Az önálló kereskedők létszámát szintén a kereskedelmi és iparkamarák fogják kimutatni. A miniszter utasítja a törvényhatóságokat, hogy kellő erélylyel intézkedjenek, hogy az említett adatokat lelkiismeretesen és oly időben állítsák össze, hogy azokat a törvényhatóságok legkésőbb május elsejéig feltejerjeszthessék.

— Kéjutasz Konstantinápolyba. A konstantinápolyi kirándulás, melyet Márczius 13-án a m. kir. állanvasutak városi menetjegy irodája rendez, olyan külön vonattal fog Budapestről egyenesen a Bosporuszig (konstantinápolyi tenger szoros) menni, mely leszámítva néhány órányi tartózkodást, Szófiában, utközben sehol meg nem áll, minthogy az utközéjárt Konstantinápoly megszemlélésé képezi. Az utazási jegyek azonban 60 napi érvénynyel fognak bírn, arra a czélra, hogy ha valaki fölakarja használni az alkalmat hogy a Keleten tegyen körutazást, erre módja lehessen. A jeggyel visszajövet bármely vonat használható a keleti express kivételével.

vel. hogy Koust betne vonul tiszte. A mi márcz nek a tantin évszabó. A vasuta hol a alatt előáll lenék, kelt h fel n ni a nek a ál és kép ö lölte h hatal házbat rzt ak — me e tery Bism elfogor nevébe s ő is mackot diskrét ez nagy tartozó beteges névtele névs bá gálni homály lesség bár oly nak sz való va a kötel fél lépé A b r á utézzt az isme Becces Veroná nevalái tartalm nyáron tüntetik ezennel foglalta azok, v fogadom feltenne rozlekk a Bisma élt volm iránt a kiderité módon mi e le mert in inkább mások lekedtek nettel v — de e sem két szat nem alkalm annak, elkövete nevezte fejtegete 15. Kiv Franzos író, felk iratá sz sugallás Kr adta m minden mánál k melynek tétéle k szatnak. sugallás gállás n a tudom idegen s sugallás tapaszta meggyöz zik s ez Ho — így f jelentős nézve, a szat más hosszas hoz, azt nos, hog a kik tu ignorálják guk és s kárára e hatalmat gyakran mestersé tébolyho

... az a hűtlen férj...
... ki megrabolta az ő...
... véletlen ép ez idő...
... őrel gyűlt meg a...
... menyörgős jelenet...
... vált oldalborták...
... rendőrbiztos urnak...
... meskenni a vihart...
... látotta férjének a...
... ettől botlását, baba...
... ttt férjért.
... ezen utóznai? Az...
... sok új építkezésen...
... befűtése az, a mi...
... Gyűlösen megváltoz...
... olyan kellemesen...
... van ma már ca...
... t meg gyorsan lefűd...
... — Simonyi...
... dolga között min...
... hogy a fásítás ügyét...
... tapolja. — Külön...
... 0 az ő kedvence...
... tőleg érdekes kím...
... — E kímula...
... városi kertész...
... minthogy „erdemes...
... — (már t. i. a...
... részesít ide írta...
... szán és a piacokon...
... lott, mely számot a...
... Pétéria végén...
... ab 6417-re szaporí...
... 01 db. köznevel...
... a fővetőző kilencz...
... quindiana, R. Most...
... sos, R. Pirami...
... R. Crispianova, R...
... rdiorens. — A ne...
... 34 db. kivesszt...
... maradt. A város...
... on a mult év ele...
... áltatvány állott...
... erdei favoron 728...
... 20 uton 316, a ba...
... t fűdés előtt 65...
... áltatványok száma...
... melyeknek mintegy...
... euevés. A nyári...
... utozai és dohány...
... tott. — A disz...
... abot tesz. Ezekb...
... . Igy a Pétéria...
... gyirák, a melyket...
... t ispotályi balvány...
... sek. — Az össze...
... t 18142 dbot tesz...
... 1588 dba ment a...
... pán a kivessztet...
... zia és 250 darab...
... kedők összeírása. A...
... határozta, hogy az...
... jtését a keresked...
... rató-ágok és ipar...
... tstromok, összeír...
... módon szervezi...
... ereskedőket, azok...
... okat és gyakor...
... pedig külön a ké...
... lyhez kötött ipar...
... rokat és gyári...
... kedőket, és végre...
... a törvényhat...
... nál intézkedjenek...
... Kimentásokba a...
... a kereskedésekben...
... záma lehetőleg az...
... előleg felvétel...
... ok, illetőleg a hol...
... által teljesítend...
... etve ipartestületek...
... csoportosítva. Az...
... edők létszámát a...
... k, a gyárosok és...
... vételét az ipar...
... Gyárnak tekin...
... mely vagy motor...
... legalább 20 kézi...
... A képesítéshez...
... azott segédék és...
... batóságok, illet...
... zettett lasstromok...
... délyhez nem köt...
... azott segédék és...
... arhatóságok által...
... mutatóndó ki. A...
... asa mellőzendő a...
... tőleg gyakoronok...
... batóságok által...
... veendő. Az önáll...
... en a kereskedelmi...
... tati. A miniszter...
... kat, hogy kellő...
... hogy az említett...
... oly időben állíts...
... nyhatóságok leg...
... jeszthessék.
... tantinápolyba. A...
... melyet Márczius...
... városi menetjegy...
... on vonattal fog...
... porusig (konstan...
... ni, mely leszá...
... sodát, Szőnyá...
... áll, minthogy az...
... y megszemlése...
... szomban 60 nap...
... ra a célra, hogy...
... átnást az alkalm...
... utazást, erre mód...
... szajvet bármely...
... express kivétel-

vel. Az utazás idejének beosztása olyan, hogy a turisták egy pénteki napot is fognak Konstantinápolyban tölteni, tehát jelen lehetnek a szelamléknál, a szultán mecsetei vonulását. Ugyan e napon tartják isteni tisztelőiket a „tánczó“ és „völtő“ dervisek. A mi esetleg azok aggodalmát illeti, a kik márczius végét még nem tartják elég enyhének az utazásra, megjegyzendő, hogy Konstantinápolyban a kezdődő tavasz a legszebb évszak és olyan enyhe, mint nálunk Junius hó. A részletes programok a m. kir. állam vasutak városi menetjegyirodájában kaphatók, hol a jegyek is megrendelhetők.

— **Eine merkwürdige Enthüllung.** E czim alatt a „Pester Lloyd“ tegnap számában előáll egy német, nem a nevével, (a mint illelnek,) hanem egy Veronából febr. 7-dikén kelt hosszú levéllel, melyben több mint egy fél esztendő mulva igazságot akar szolgáltatni a nyilvánosságtól elvonult Abrányi Emilnek a Bismarck-féle interview ügyében. Először az azt beszéli el hosszasan, hogy volta képe ő szedte rá Abrányi Emilt, mert gyűlölte őt, a mért a párisi Gambettaszobor előtt a németek ellen beszélt, Bismarckot „hatalmas kutya“-nak nevezte s az ország-lázbán német színi előadások ellen beszélt. Azt akarta a névtelen német — úgy mond — megbeszélni rajta s a véletlen kedvezett e tervének. Az ő kezébe került Abrányinak Bismarck herceghez intézett levele, melyben elfogadást kért; ő felelt rá Bismarck Vilmos névében a látogatás elfogadását biztosítva, s ő is játszott a schönhauseni kertben Bismarckot Abrányi előtt, ki azt írta meg aztán diskrétan, a mit ő mondott neki. Elismeri, hogy ez nagyon cinikus tréfa volt, a miért elégtétellel tartozik Abrányi Emilnek, mit most, midőn beteg fekszik — Veronában egyelőre e névtelen levélben ad meg; de ha felgyógyul, lesz bátorsága másnévű elégtétellel is szolgálni — Mivel azonban itt egy nyomasztó homály eloszlításáról van szó, az első kötelesség az lett volna, hogy magát megnevezzék, bár olyan csuf dolgok elkövetése, minő a másnak szóló levél felbontása, arra más nevével való válaszadás s a kerti komédia, nehézzé teszi a kötelesség teljesítését. De erkölcsi ügyekben a fél lépés rossz lépés. Vagy, vagy. Ez a követelés. A brányi Emil ur Lloyd szerkesztőjéhez intézett a tábbi sorokban siet valónak elfogadni az ismeretlen névtelen meséjét. T. Barátom! Becses lapod mai számában Olaszországból, Veronából küldött hosszabb levél foglaltatik névaláírás nélkül. E levél oly vallomásokot tartalmaz, melyek a Schönhausenben tavaly nyáron történteket egész nyíltságban tüntetik fel. Minden találgatásnak elejét vevő, ezennel kijelentem, hogy az illető levélben foglaltakat, bármely meglepő legyenek is azok, valóban fogadom el. Valószínűleg fogadom el azért, mert inkább lehet és kell feltennem azt, hogy valaki kvalifikálatlan rozsléküséggel és aljas furfanggal visszaél a Bismarck herceg nevével, semmint ő maga élt volna vissza a saját nagyságával. Egyéb-iránt a herceget illeti meg első sorban annak kiderítése, vajlon kik merészkedtek ily gáld módon az ő nevével visszaélni. Nekem azt, a mi e levélből kiderül, nincs okom röstelleni, mert inkább vagyok megcsalott, mint csaló, inkább félrevezetett, mint hazug. Lehet, hogy mások nagyobb elővigyázattal bölesebben cselekedtek volna — e részben a lezárók közönnel veszem és hasznomra fogom fordítani, — de eljárásom ösvintességében ezentul senki sem tekinthet. Hogy a sérelem megtorlását nem fogom elmulasztani, mihielyt annak alkalmá jelentkeznai fog s reményem, hogy annak, a kinek volt bátorsága e vakmerő tréfa elkövetésére, lesz bátorsága arra is, hogy megnevezze magát, részemről úgy hiszem, bővebb fejtegetésre nem szorul. Budapest, 1891. febr. 15. Kiváló tisztelettel, **Abrányi Emil.**

— **Hipnotizmus és sugallás.**

Franzós Károly Emil, az ismert nevű német író, felkérte Krafft-Ebing tanárt, hogy folyóirata számára írja le nézeteit a hipnotikus sugallásról és eddigi alkalmazásáról.

Krafft-Ebing nagyon érdekes levélben adta meg a választ. Ugy vélekedik, hogy minden psychice jelentkező betegségi szimptománál közre játszik egy psychikai tényező, melynek kiküszöbölése, illetőleg ártatlanná tétele kell, hogy főzolja legyen a gyógyászatok. Itt nem fogok az orvososság, hacsak sugallás útján nem. Ha azonban az éber sugallás nem vezet célhoz, nagy közönyt illeti a tudományt ha módott nyújt reá, hogy az idegen sugallás befolyását erősíteni, s az ön-sugallás hatalmát csökkenteni lehessen. Ez a tapasztalati mód a hipnózis, mely Krafft-Ebing meggyőződése szerint sugallás által keletkezik s ezáltal hat.

Hogy a (hipnotikus) szuggesztív kezelés — így folytatja — már manapság is óriási jelentőségű azokra a szerencsétlen betegeknek nézve, a kinek bajaival szemben a gyógyászati eszközökön tehetetlenül áll, vagy, csak hosszas kerülőutakon, nagy bajjal érhet célhoz, azt kétségtelennek tartom. Nagyon sajnós, hogy vannak még most is kiváló orvosok, a kik tudatlanságból, vagy előítéletességéből ignorálják a sugallás tényeit s ezzel a maguk és a segélyükben bízó betegek nagy kárára elvetnek egy nagyjelentőségű gyógyhatalmat. A szuggesztív gyógyászat ellenségei gyakran felhozák, hogy a hipnotikus állapot mesterségesen idéztetik elő s így közel áll a tébolyhoz, az örültséghez, továbbá, hogy

veszedelmes a gyógykezeltek szellemi és testi épségére. Az előbbi állítás sokkal csodálatosabb, semhogy komoly ellenvetést érdemelne, az utóbbit alapsznak tartom, de csak annyiban, ha laikus, vagy tapasztalatlan orvos üzi a szuggesztív-gyógyászatot. Soha sem tapasztaltam, hogy a kezelés valaha ártott volna valakinek, ha egyénileg megfelelő és technikailag tökéletesen helyes módon alkalmazták.

A hipnózis, mint egy neme a pszichikai operációknak, legalább oly fokú készültséget igényel, mint a milyent, más irányban, a sehéseztől megkövetelnek. Egyébként nem szabad feledni, hogy a hipnózis csak eszköze a szuggesztív gyógyászat céljának s a dolog sulypontja a sugallás helyes irányításában tekszik. Ez a helyes irányítás nemcsak nagyfokú emberismeretet követel, hanem föltétlenül egyúttal a betegségi állapot keletkezésének pontos és világos ismeretét s az esetnek minden lelki és testi vonatkozásaiban való részletes fölismerését. A szuggesztív kezelés csakis a tapasztalt orvos kezében válik értékes gyógymóddá, melynek jelentőségét mind szélesebb és szélesebb körökben fogják elismerni. Univerzális gyógymódnak azonban ép oly kevéssé mondható a sugallás, mint akár a víz és villamogyógyászat, vagy a massage.

A pathologia terén csak abban az esetben lesz alkalmazható, ha az idegrendszer működésében fordul elő a megbetegedés. Tagadhatatlan lévén, hogy a hipnózis tapasztalatlan kezekben károsra válhatik, feltétlenül megengedhetetlennek látszik, hogy laikusok is gyakorolhassák. Az államhatalomnak tehát nemcsak joga, hanem kötelessége is hogy az ilyesmit megtiltsa és megtorolja, s természetesen, hogy a nyilvános előadásokat se tűrje. S ez a követelés annál indokoltabb, mert a médiumon az ugynevezett hipnózis bizonyos mélyebb fokain, a hol tényleg nincs saját akaratú bűnt követhetnek el, vagy az ugynevezett posthypnotikus suggestio állapotában bűnös akarat vak eszközévé tehetik.

A posthypnotikus szuggesztívval az utóbbi időben nagyon is sokat foglalkoztak a naturalista regényírók. De a sok rémes dolog a mit összeírtak róla, meglehetősen alaptalan mert semmi, esetre sem olyan állapot ez, melyekkel a társadalomnak és az igazságszolgáltatásnak személnia kellene. Nem veszedelmes a gyakorlatban, mert csak nagyon ritka esetben sikerül és az értelmi szerző aránylag könnyen kinyomozható. Azonkívül a hipnotizált semmi esetre sincs oly mértékben megfosztva az akaratától és elhatározásától, a mikor arról van szó, hogy büntetett végre-hajtsan.

Krafft Ebing azzal végzi levelét, hogy a hipnózis nemcsak diagnosztikai és terapeutikai szempontból, hanem a kísérletező léktan szempontjából is otendkívül becses és kiváló fontosságú eszköze a tudománynak.

— **Színház.**

Hentallerné Pauli Mariska urnő ma városunkba érkezett, s háromszor egymásután vendégszerreplni fog szinpadunkon. Rendkívül örvendünk, hogy a szegedi színház kedves primadonnáját körünkben üdvözölhetjük. Bizonyosra vesszük, hogy fellépéi a legnagyobb érdeklődést fogják kelteni. Első fellépése már holnap este lesz a „Szegény Jonathán“-ban, melyben Molly a művésznőnek egyik kiváló szerepe, esőtörtőkön „Nániban“, s utolszor pénteken „Suhancz“-ban lép fel.

— **Reményi Ede világhírű hegedű-művész hazánkba bucsu-hangversenyét f. hó 24-én tartja meg a debreczeni színházban. A hangversenyen közre fog működni Bodó Alajos zongora-művész is. A helyárok következőleg vannak megállapítva: Alsó- és középpáholy 6 frt, családi páholy 9 forint, emeleti páholy 4 frt 50 kr, elsőrendű támlásszék 1 frt 80 kr, másodrendű támlásszék 1 frt 50 kr, harmadrendű támlásszék 1 frt 20 kr. Emeleti zárt-szék elsőrendű 1 frt, másodrendű 80 kr, földszinti állóhely 60 kr, katonas- és tanuló-jegy 50 kr, karzat 30 kr. — Jegyek mátló kezdve előre válthatók a színházi pénztárnál.**

— **„Elektra“ Szegeden.** A szegedi színház-szűlet megpróbálkozott az „Elektra“ előadásával, még pedig Jászai Mari asszony nélkül s a kísérlet várokozason felül sikerült. — A czimszerrepet Arday Ida k. a. játszta oly zajos sikerrel, melyhez fogható szegedi színésznőnek a szegedi szinpadon aligha volt még. A negyedik felvonás után, melyben előbb meghaltának hitt öcsését fölismeri s vad kétségbeesése vad ujjongásba megy át, nem kevesebb mint tizenkétszer hívták ki s egy korszort nyújtották át neki. A tapsok és kihívások különben minden jelenete után nehányszor ismétlődtek. Arday Ida a mult telen a debreczeni színház büszkesége volt, s óhajtanók, ha Leszkai András lépéseket tenne őt újra megnyerhetni. Különben az Arday Ida sikere eszünkbe juttatja a mult téli színház-szűletet, a mikor együtt voltak itt: Somlóné Vadnay Vilma, Kopácsy Juliska, Ellinger Ilona, Locsarekúé, Arday Ida, Megyaszy Evelin, Palotai Piroksa, Somló, Mándoki, Molnár, Péchy, Rónaszéki és Haday. Mindnyája kedvence volt a közönségnek. Soha sem volt és nem is lesz ennyi művészi erő együtt és szegény Valentinnek mégis meg kellett bukni.

Regény-esarnok.

Szent Cecilia.
(Olasz regény.)
Írta: Antonio Barrili.
(Folytatás.) (30)

Calistó gyorsan eltávozott, a nélkül, hogy elfogadta volna Emanuel gróf bucsura nyujtott kezét. A szive fájt s nem tudott nyugalmat szinlelni, mikor ez oly messze volt tőle.

A terem végéről egy végső bucsut intett Julia grófnő arczképe, s gyorsan lehaladt a lépcsőkön.

A lépcsőn Ceciliaával találkozott, halott halványan jött fölfele.

— Kisasszony, — mondá Calistó kétségbeesett hangon, — beszéltem atyjával...
— Nos? — felelt Cecilia s aggodalmasan nézett rá.
— Mindennek vége!
— Oh! — kiáltott a grófnő s a falhoz támaszkodott, hogy el ne essék.
— Emlékezzék meg rólam, Cecilia. Sohasem fogjuk többé egymást látni.
— És sietve távozott, mert fájdalomának hullámai elborították szívet.

A lépcső aljánál visszafordult. Cecilia grófnő ugyanabban a helyzetben volt, földre szeggett szemekkel, s karját ruhái redőinek mentében leeresztve.

Calistó örülten rohant fel vissza; megfogta a grófnő kezét, megszorítá, s egy esőkö, a szerelem első esőkját nyomá rá, mely a gyöngéd teremtmény vért egészen felzavarta, s azután elúfott.

Lent új győtrelem várakozott rá. Giovanni, az öreg szolga, megállítá, hogy hogyléte felől tudakozódjék.
— Giovanni, ereszsen! — kiáltott Calistó, nem bírva tovább.
Giovanni bámulva nézett arczába; azután bámulása félelemmé vált ott.
— Irgalmas isten! — kiáltott kezeit összecsapva. — Mily szomorú! Mi történt ifju ur?
— Giovanni, ereszsen. A halált viszem a szivemben. Nem látjuk többé egymást.
— Mit? hogyan? — kiáltott az öreg szolga. — Oh! a turini fogja nőül venni a grófnőt?
Calistó, ki már indolni akart, megállt, megfogta az öreg szolga kezét.
— Hogyan? Hát tudad?
— En ugyan nem, ifju ur; de szivem sugta, hogy Di Cardiana marchese jövevénynek nagy okának kell lenni. Kis urnőnek, s nagyságnak szomorúsága sokat mondott nekem. Es most, hogy őnt oly gyorsan távoznai látom, mikor töredzett szavait hallom... Istennem, mit gondoljak?
— S fáj neked ez, Giovanni? Hát te nem néztél volna rossz szemmel, ha Caselli Calistó, egy polgár fia veszi nőül a Villa Cervia hölgyét?
— En!... kiáltott az öreg szolga könyves szemmel. Ha van a földön nemes, a grófnő szerelmére méltó sziv, ugy kétségkívül az őé az ifju ur, Oh ne higye, hogy hogy nem ismerem az igazán nemes embereket; öreg vagyok, s érték hozzá egy kicsit. A régi szabású nemes emberek olyanok, mint nagyságod.
— Köszönöm, Giovanni, köszönöm! Ad ıda kezdetet, és isten veled. Emlékezzél meg fiatal barátodról.
S ott hagyta a remegő és könyező vén cselédet.

Mikor Castagnetóba ért, szobájába zárkozott s másnap reggelre senki sem látta. Sem étel, sem ital, semmi sem kellett neki. A közelében lakó pörök hallották zokogni és indulatosan járkálni a szobában; estefelé az író asztalhoz ült, s a nagy esendben toll perczegése hallatszott a papiron.

XVIII.

Másnap déiben bérloje, Jeromos hozzáam jött s mondá hogy Calistó velem kíván beszélni.

Késedelem nélkül siettem Castagnetóba. Calistót szobájában találtam, soványan s halványan, mint a halál. Szemei vörösek voltak, haja kuszált, de nyugodt volt, vagy jobban mondva: gyöngé.

Megköszönte, hogy oly gyorsan követtem meghívását. Leültetett s mindent elbeszélte; hogy miként szerettetett viszont a grófnőtől, hogy Di Cardiana marchese megérkezése mily rettegővé tette őt, s az ezutání eseményeket.

Mint már önnök mondám, azelőtt is tudtam, hogy a gróf leánykát szereti, hisz ez senki előtt sem volt titok, kivéve a gróft, kinek legelőször kellett volna ezt észrevenni. A katasztrófa, melyet elbeszélte, nagyon meghatott, bár ezt előre lehetett látni.

— Itt, — mondá Calistó egy irott könyvre mutatva, mely az asztalon kitérva fekszik, — itt van az én regényem leirva, mely oly szomoruan végződik. Mindent följegyeztem attól kezdve, mikor e hegyek közé visszatértem, egészen a tegnapi beszélgetésig, s az elhatározásig, mit ma tettem.

Ez utolsó szavakat oly mély kifejezéssel mondta, hogy egészen megrémültem, s gyorsan megfogtam kezét.

— Ne féljen, Don Luigi, — mondá szomorú mosolyal — nem leszek öngyilkos. Az én véleményem az öngyilkosságról talán különbözik az önökétől, mert én nem vitatom el az embertől azt a jogot, hogy életét elvesse, ha elviselhetetlenné válik rá nézve.

Talán nincs igazam; de e kérdés felett még sem idom sem kedvem nem volt behatóan elmélkedni, s itéletem e tárgyról az, a mit már önnök többször mondottam. Ellenkezőleg, ha van is közöttünk nézeteltérés azért egészen az ön véleményem vagyok a tett lényegét illetőleg, s nem helyeselem az öngyilkosságot; — azonban nem akarom az ostobákat kinevetni, sem a jók érzületét megsérteni, kik az öngyilkosságban vagy vagyoni romlást, vagy szerencsétlen szerelmet, vagy örültséget látnak. Nem, Don Luigi; nem fogom magamat megölni, erre esküszöm. Nem fér lelkemhez, hogy a becsületes embereknek egy szomorú örökséget hagyjak.

Ereztem, hogy iránta való bizalmam visszatér e szavak hallatára. Calistó tovább folytató:

— Elhatároztam, hogy elhagyom e vidéket. Turinban elfogom Castagnetót adni, vagy kölcsönt veszek fel rá s aztán messze, messze elmegyek, hogy még a madár se tudja. A föld valamelyik zugában tisztességes életmódra adom majd magamat, míg halálom el nem kezeget.

— Ime itt van könyvem. Ön jó szívu ember s a köztünk uralkodó eltérő nézetek nem akadályoztattak meg, hogy őnt szeressem, vagy barátságától tartózkodjam. Ime itt van vigasztalhatatlan érzelmeim bizonyossága, s meg fogja örizni, mint rám emlékeztető tárgyat. Még csak tegnap este, miután néhány lapot keserű gyönyörrel teleírtam, a tűzbe akartam dobni. De — mondám magamban — ez az isteni teremtés, kiről könyvem minden lapja dicsőítéssel emlékszik meg, semmi rosszat sem tett nekem; ártatlan oka. Ö, szegényke bajomnak, csak ugy bánkodik miatta, mint én, ha ugyan jobban nem. Elhatároztam tehát, hogy bevégzem, megriom az utolsó napok fájdalmas történetét s önnök átadom. El fogja olvasni, megfogja ismerni gondolataimat, s talán lesznek öntre anyai hatással, hogy jó-akarólag fog visszaemlékezni rám, míg mások jó hírnevem fognak rágódni.

Szegény ifju! Igy végződött szerelmének története!

(Folyt. köv.)

SERTÉSVASÁR.
Febr. 16. heti vásár.

Hizlatalni való sertés. Magyar első rendű páronként 11—20 hónapos 26—28 frt. Magyar második rendű 20—30 hónapos 38—40 frt. Harmad rendű 30—hónaposafelől — kr.

Nevelni való: 4—II hónapos... Felhajtás — db. Eladatott — db. Az üzletirányzat, gyenge. Hízott sertés. 43—44 k. Felhajtott az egész vásárra 2600 db. Eladatott 1173 db. Üzletirányzat gyenge. J e g y z e t. Soványsersténél 4% a vevő javára levonatik. Hízott sertésnél tiszta súly értendő, az árak kilogrammonként és krajczárookban.

DEBRECENI VÁROSI SZÍNHÁZ.
Holnap, Szerdán 1891. Február 18.
páratlan bérletben:
Hentallerné Pauli Mariska
a szegedi színház tagjának első fellépéteül
Szegény Jonathán,
Operette 3 felv.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Vértési Arnold.
Főmunkatárs Karczag Vilmos.

Báli selyemszöveteket 60 krtól
6 frt 35 krig méterenkint (300 különböző szín és mintával) árusít ruh- vagy vég-száma Heneberg G. (csász. és kir. udvari szállító) Zürich. Szétküldés vám-és portmentesen. Minták kívánatra azonnal. Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó. (3)

Dr. Székely Miklós
ügyvéd,
irodáját Debreczenben
Nagyuj-utcán Balog Imre-féle házban megnyitotta.

